

De nieuwe asielprocedure in zakformaat

De pas aangenomen wet voorziet een drastische hervorming van de asielprocedure. Niet alleen wordt de ontvankelijkheidsfase als dusdanig afgeschaft en dus de rol van de Dienst Vreemdelingenzaken in de procedure drastische ingeperkt. Ook wordt een administratieve rechtbank opgericht bevoegd voor Vreemdelingenzaken: de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RVV). Tenslotte wordt een subsidiair beschermingsstatuut ingevoerd, in uitvoering van een Europese richtlijn, waardoor personen die niet onder de criteria van de Conventie van Genève vallen maar toch nood hebben aan internationale bescherming, een volwaardig statuut zullen krijgen.

De asielprocedure zal in volgende fasen verlopen:

1. Onderzoek van de toepassing van de **Dublin-verordening**: aanwijzen van de verantwoordelijke staat

Deze bevoegdheid blijft bij de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) die hiertoe een verklaring van de asielzoeker afneemt met betrekking tot zijn identiteit, reisroute en dergelijke meer. DVZ neemt geen inhoudelijk interview over de asielmotieven van de vreemdeling af.

Indien België bevoegd is, wordt de behandeling ten gronde aangevat door het Commissariaat-generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen (CGVS). Indien een andere lidstaat bevoegd is, wordt een weigeringsbeslissing genomen en wordt de betrokkene doorgestuurd naar de andere lidstaat die bevoegd is. Daartegen kan een niet-opgeschortend beroep tot nietigverklaring en schorsing worden ingediend bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen binnen 30 dagen. Gedurende de periode van het Dublinonderzoek en ter uitvoering van de Dublinbeslissing kan de asielzoeker worden opgesloten.

2. Onderzoek ten gronde door het CGVS

De asielaanvragen waarvoor België verantwoordelijk is in toepassing van de Dublin-verordening worden onmiddellijk ten gronde onderzocht door het **CGVS**. Het CGVS onderzoekt of de asielzoeker vluchteling is in de zin van de **Conventie van Genève**. Als men tot de vaststelling is gekomen dat de betrokkene geen Conventievluchteling is, gaat het CGVS na of de betrokkene in aanmerking komt voor **subsidiaire bescherming**. Subsidiaire bescherming wordt omschreven als een reëel risico voor ernstige schade in geval van terugkeer naar het land van herkomst. Ernstige schade kan bestaan uit:

- de doodstraf of executie
- onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing in het land van herkomst

- ernstige bedreiging van het leven als gevolg van willekeurig geweld in geval van gewapend conflict. Met de laatste categorie worden vooral vluchtelingen uit oorlogsgebieden bedoeld die geen individuele vervolging omwille van één van de vijf vervolgingsgronden in de Conventie van Genève (ras, godsdienst, behoren tot bepaalde sociale groep, politieke overtuiging of nationaliteit) kunnen hardmaken maar een algemene geweldsituatie ontvluchten.

De verblijfsstatus voor erkende vluchtelingen (Conventie van Genève) blijft dezelfde: onmiddellijk permanent verblijf + toegang tot de arbeidsmarkt.

Personen die de subsidiaire beschermingsstatus krijgen zullen initieel een tijdelijk verblijf gedurende vijf jaar krijgen, na indiening van de asielaanvraag. Na vijf jaar zal het tijdelijk verblijf automatisch worden omgezet in permanent verblijf indien het statuut in die periode niet werd ingetrokken door het CGVS (omdat de omstandigheden in het land van herkomst zouden gewijzigd zijn). De toegang tot de arbeidsmarkt voor diegenen die het statuut hebben verkregen is politiek aanvaard, maar nog niet technisch uitgewerkt.

Voor EU-onderdanen en onderdanen van landen die een toetredingverdrag tot de Europese Unie hebben ondertekend, is een speciale regeling uitgewerkt met betrekking tot de behandeling van hun asielaanvraag. De Commissaris-generaal heeft hier de bevoegdheid om hun aanvraag niet in overweging te nemen indien uit hun verklaring niet duidelijk blijkt dat zij een gegronde vrees voor vervolging in de zin van het Vluchtelingenverdrag hebben of een reëel risico lopen op ernstige schade zoals hierboven gedefinieerd. Tegen een dergelijke beslissing kan enkel een annulatieberoep worden ingesteld bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, waarbij enkel de wettigheid van de beslissing van de Commissaris-generaal kan worden getoetst.

3. Beroep bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RVV)

Personen wiens asielaanvraag wordt geweigerd door het CGVS kunnen binnen de vijftien dagen een beroep indienen bij de RVV. Dit is een rechtbank die in asielzaken over een volle rechtsmacht beschikt. Dit betekent dat zij zowel de feiten als legaliteits- en procedurele aspecten kan beoordelen die zijn aangebracht door de partijen (asielzoeker en CGVS). Zij kan de beslissing van het CGVS bevestigen (weigering) of hervormen (oorspronkelijk geweigerde statuut toch toekennen). De RVV beschikt daartoe niet over eigen onderzoeksbevoegdheden. Zij kan het dossier niet zelf onderzoeken. Als zij vindt dat er essentiële elementen in het dossier ontbreken om zich met kennis van zaken uit te spreken over het beroep, kan zij enkel de beslissing vernietigen en het dossier terugsturen naar het CGVS dat een nieuwe beslissing moet nemen.

De procedure zal overwegend schriftelijk zijn, wat betekent dat alle argumenten in principe in het verzoekschrift moeten worden aangegeven. Nieuwe elementen die opduiken nadat het verzoekschrift werd ingediend, kunnen eventueel nog op de zitting zelf worden aangebracht, maar dan moeten strenge voorwaarden worden vervuld. Het moet gaan om elementen die zo overtuigend zijn dat zij het gegrond of ongegrond karakter van het beroep met zekerheid aantonen.

Het beroep bij de RVV heeft een automatisch schorsend effect. Er kan dus niet verwijderd worden vooraleer de RVV een uitspraak heeft gedaan.

4. Beroep bij de Raad van State

Tegen een negatieve beslissing kan eventueel nog een beroep (**administratief cassatieberoep**) worden ingediend bij de Raad van State binnen een termijn van dertig dagen. Door de Raad van State zal evenwel een **filterprocedure** worden toegepast. De Raad zal een eerste schifting van de ingediende beroepen doorvoeren door te oordelen of

een beroep al dan niet toelaatbaar is tot de administratieve cassatieprocedure voor de Raad van State. Dit zal slechts het geval zijn indien aan één van de volgende criteria is voldaan:

- er is een substantiële vormvereiste niet nageleefd die van invloed was op de strekking van de genomen beslissing en het aangevoerde middel kan daadwerkelijk tot cassatie van de beslissing leiden
- het beroep is niet kennelijk onontvankelijk of zonder voorwerp en het onderzoek door de Raad van State is noodzakelijk om te zorgen voor eenheid van rechtspraak.

Pas als het beroep aan één van deze criteria voldoet, kan het beroep tot de verdere procedure worden toegelaten en kan de Raad van State zich over het eigenlijke beroep uitspreken. De Raad zou over de toelaatbaarheid van het beroep in een eerste fase binnen een maand, later binnen acht dagen, een uitspraak moeten doen. Van zodra het beroep niet toelaatbaar is verklaard, is de procedure ook meteen definitief afgehandeld. Dit zou roekeloze of inhoudsloze beroepen moeten vermijden. De werking van de filter bij de Raad van State zal een jaar na de inwerkingtreding van de nieuwe procedure geëvalueerd worden en indien nodig zal het wetsartikel gewijzigd worden.

Het beroep bij de Raad van State heeft geen schorsend effect.

5. Opvang en toegang tot de arbeidsmarkt tijdens de procedure

Naast de hervorming van de asielprocedure heeft de regering ook een ontwerp klaar met betrekking tot de opvang van asielzoekers tijdens de procedure. Het principe is dat asielzoekers in **materiële opvang** zullen verblijven gedurende de hele procedure. Wel is overeengekomen dat men dit systeem van uitsluitend materiële opvang na verloop van tijd zal evalueren.

De toegang tot de arbeidsmarkt tijdens de asielprocedure is nog niet geregeld. De bedoeling is asielzoekers **toegang tot de arbeidsmarkt te geven na 1 jaar in de procedure** voor zover er nog geen beslissing is van het CGVS of de RVV.

De doelstelling van de asielhervorming is evenwel dat de asielprocedure in totaal maximum één jaar duurt.

6. Asielprocedure in detentie

De asielprocedure van asielzoekers in detentie verloopt op dezelfde manier als hierboven beschreven met dezelfde beroepstermijnen. Wel wordt de tijd nodig om het beroep bij de RVV in te dienen, bijgeteld bij de maximumduur voor detentie.